

mert itt a férjnek bizonyos tekintetben személyiségi jogát sérti, ha egy nő, aki még most is az ő nevét viseli, a házastársi kapcsolatra való utalással, közbotrányt okozó életet él és nevére szegýent hoz. De a végleges tartásnál tisztán vagyoni jogi szolgáltatásról van szó, mely a férj házassági jogi vétkeségén alapszik, a házasság megszűnése után pedig a nőnek a tételes jog szerint kötelezettsége volt férjével szemben nincs és így ilyenek megszegéséről szó nem lehet. A Kuria. ítélete jogpolitikai, társadalmi és etikai okokból pro és kontra vitatható, ezeket az érveket itt felhozni nem akarom. Csak megállapítom, hogy az újabb joggyakorlat bizonyos halványabb, lazább házastársi kötelezettségeket konstruál a nő terhére, aminek megszegését érdemtelenségnek nevezi és valami kegyeletszerű jellege van a volt férjjel szemben, a nő bizonyos tekintettel tartozik lenni arra, hogy volt férjére szegýent ne hozzon.

Felvetődik az a kérdés, hogy ilyen jogi szerkezet mellett lehet-e más okokból a végleges nőtartás kötelezettségét a nőnek viselkedése miatt megszüntetni, pl. ha a volt feleség volt férjét uton-utfélen alaptalanul rágalmazza, őt tetteleg bántalmazza, élete vagy testi épsége ellen valami cselekményt követ el? A következetesség azt kívánja, hogy ezeket az eseteket is igenlőleg döntsük el.

Ezzel szemben a Kuria P. III. 7249/1927. számú ítélete szigorúan a bontóper vagyoni jogi tekintetben való végleges felszámolási jellegét emeli ki, mikor kimondja, hogy a vétkes férj a vétlen nőnek a házasság fennállása alatt tett ajándékait utólagos hálátlanság címén vissza nem követelheti. Az előbbi végleges nőtartási döntés mellett ez nem következetes, de nézetem szerint jogilag sem megokolt. Az ajándékozást jellegétől nem fosztja meg az, hogy az házastársak között történt és a Ht. 89. §-ának különleges intézkedése, mely a vétlen házastársnak külön visszakövetelési jogot ad a vétkes házastársal szemben külön hálátlanság bizonyítása nélkül, nem szünteti meg az ajándékozásra vonatkozó jogszabályokból eredő általános jogokat. A házasság megszűnése után a felek megszüntetett házastársak lenni, de továbbra is megmaradnak ajándékozó és megajándékozott minőségükben.

Ifj. dr. Szigeti László.

Jogorvoslat a végrehajtási eljárásban. Egy vidéki gözmalom tulajdonosa 1925-ben fizetéseképtelen lett és megkérte maga ellen a kényszeregyezséget. Az egyezségi eljárás folyamán a kényszeregyezés létrejött, de az adós nem tudván teljesíteni, 1926-ban újabb kényszeregyezséget kér, amelynek folyamán az eljáró törvényszék az eljárást megszünteti és ezen végzése jogerőre emelkedésétől számított 6 hét alatt a malomtulajdonos ellen megnyitotta a csődöt. Mindkét kényszeregyezségi eljárásban vagyonszelvényelöl és csődtömeggondnokul a törvényszék ugyanazon ügyvédet nevezte ki. Csődvagyonszelvényt nem tevő ingóságától eltekintve a jelzálogos hitelezők által a Cs. T. 26-29. §§-ai szerint már megátámadhatatlan zálogjogokkal megterhel-

malomépületből állott. Ezen ingatlant azonban a csődnyitást 19 nappal megelőzőleg az egyik hitelező kérelmére végrehajtási árverés útján elárverezték. Az árverés nem emelkedett jogerőre, hanem felfolyamodás folytán csak a csődnyitást követően 9 hónappal vált megtámadhatatlanná. Éppen ezért a telekkönyvi hatóság az elrendelt csődöt a foganatosított árverés dacára jogerősen feljegyezte az ingatlanra. A csődeljárás folyamán a csődválasztmány a tömeggondnokkal szabályszerű egyezséget köt, melyben megállapítják, hogy mennyi az általános tömeget és mennyi az ingatlant terhelő tömeggondnoki költség és készkiadás. Ezt az egyezséget a csődbíróság először a Cs. T. 164. §-a értelmében megküldi a telekkönyvi hatósághoz a jelzálogos hitelezők meghallgatása céljából. A kifizített határnapon a megjelent hitelezők a tömeggondnoki költségeket nem kifogásolták s ezért a csődbíróság azokat most már jogerősen jóváhagyta.

Ezen előzmények után jön az ingatlan sorrendi tárgyalása. A tömeggondnok előnyös tételként kéri sorozni a II-ik kényszeregyezésben megállapított vagyonfelügyelői díját és a külön tömeget terhelő tömeggondnoki díját és készkiadásait. A telekkönyvi hatóság legnagyobb meglepetésre az 1410/1926. M. E. sz. rendelet 89. §-ának imperatív rendelkezése dacára és az élő joggyakorlat (C. V. 2021/1927) ellenére a vagyonfelügyelői díj sorozását mellőzte, végzését azzal indokolva, hogy a vagyonfelügyelő nem szerevez zálogjogot a jelzálogos hitelezők előtt, őt sorozni nem lehetett! A tömeggondnoki díj sorozását szintén mellőzte a telekkönyvi hatóság azon az alapon, hogy az árverést a csődnyitás előtt foganatosították. Nem vette tehát figyelembe a már jogerősen jóváhagyott egyezséget és a csőd feljegyzését sem.

A tömeggondnok a végzést megfolyamodta a törvényszékhez, a másodfok azonban minden törvényes rendelkezés ellenére, a végzést teljes egészében helybenhagyta. Ezzel minden további jogorvoslat teljesen el van zárva, mert a V. T. 199. §-a szerint csak a megváltoztató másodfokú végzések ellen van helye további felfolyamodásnak. Semmi további reparációnak ez ellen a törvénysértő végzés ellen nem lévén helye, a tömeggondnok kénytelen erkölcsi igazának tudatával beérni és tudomásul venni, hogy miután csődügyében általános tömeg nincs, 3 évi közmegegyezésből végzett fárasztó és komoly munkájáért nem kap semmi díjazást.

Mindezekből pedig azt a rezümét akarom levonni, hogy a végrehajtási eljárásban speciálisan az ingatlan árverési hirdetmény és a sorrendi végzés ellen a törvény által engedélyezett egyfokú felfolyamodás kevés jogorvoslatot biztosít a félnek. Ez a két végzés kiváló fontosságánál fogva sokszor óriási vagyoni érdekek felett dönt és tekintve, hogy két egybehángzó végzés esetén a fél minden további lépéstől meg van fosztva, ki van téve egy helybenhagyó és helytelen másodfokú végzés esetén a legnagyobb injuriáknak. A polgári peres eljárásban bármily csekély legyen a per substratum, joga van a félnek perújítással élni, sőt nincs is a perújítás korlátozva, úgy, hogy vélt iga-

zam esetén akár tizenötször is ujíthatom a pert. Ezzel szemben a végrehajtási eljárásban semmiféle ehhez hasonló eljárás nem áll rendelkezésünkre. A mi jogunk nem ismeri egyes idegen jogrendszereknek — „Syndikatsklage“ nevű — azt az eljárását, hogy egy helytelen és egyéb jogorvoslattal meg nem támadható bírói határozat esetén a kárt szenvedett fél az államot perli káráért, azt az eljárást pedig, hogy egy törvénytelen határozat miatt a határozatot hozó bírák ellen fegyelmi feljelentést tegyen, annál kevésbé tartom megengedhetőnek, mert legtöbbször a bíró igazán csak felületességből hozza, helyt nem álló határozatát, minden rosszindulat nélkül és nem érdemi meg egy fegyelmi eljárás kellemetlenségeit. Egyébként is nagyon problematikus, hogy egy fegyelmi feljelentéssel az anyagi kárt szenvedett fél egyáltalában segíthet-e magán.

Nagyon helyes volna tehát, ha a végrehajtási eljárásban általában, de legalább fentebb említett két esetben meg volna adva a kétfoku felfolyamodás lehetősége és ezzel a Curia mondhatná ki az utolsó szót a nagyobb fontosságú és nagy anyagi érdekeket eldöntő végrehajtási ügyekben, teljes megnyugvá-sára az érdekelt feleknek.

Dr. B. Z.

Buza- valuta kikötés. A Curia legutóbb P. VII. 7618/1927. (Hiteljogi Dtár. XXI/61.) számú ítéletében visszaitélte a cséplőgép vevőjének tartozatlan fizetés címén azt a többletet, amelyet buza- valuta kikötés mellett, a vételárnak zürichi értékét meghaladóan az eladónak — alperesnek — fizetett. Az állandósult gyakorlat szerint (C. 6109/1925., 8721/1927.) a buza- valuta kikötés csupán a korona- romlás veszélyét hártja az adósra, de az árviszonyok abnormis alakulása nem jelenthet aránytalan előnyt a hitelezőnek. A felek valódi akaratának bölcs felismerése, a szerződések szer- teri értelmezése és az anyagi igazság érvényesülése jellemzik ezt a gyakorlatot. Mégis, úgy tetszik, fenti számú ítélet, mikor a felek közötti jogviszonyt akarja a legmegfelelőbbben rendezni, szem elől téveszti a tartozatlan fizetésre vonatkozó jogszabályokat és a forgalmi élet biztonságának követelményét. Lényeges különbség van ugyanis a korábban eldöntött esetek között, mid- dőn adós megtagadta a zürichi értéken felüli fizetést és a jelen eset között, midőn tényleg teljesített, de utóbb, mint tartozatlan fizetést alaptalan gazdagodás címén a többletet visszakövetelte. A Curia már 1882-ben kimondotta (a tétel már Róma óta áll), hogy tartozatlan fizetés csak akkor követelhető vissza, ha a fizető tévedést igazol, vagy azt bizonyítja, hogy a fizetett összeg fennállását a fizetéskor el nem ismerte és visszakövetelési jogát fenntartotta, mert ellenkező esetben a fizetést, mint kölcsönös megállapodás eredményét kell tekinteni. (Staud. 538. old. C. 569/1882.) Lényegileg így a polg. tvkv. terv. biz. szöv. 1508. §-a és az Mjtvjav. 1754. §-a és Almássy Köt. jog. 819. old. 4. pont. A tárgyalat ítéletben nincsen adat arra, hogy felperes a fizetés- kor tartozásának tartalma felől tévedésben volt, enélkül pedig tekintettel arra is, hogy ezen körülményre felperes az állító és bizonyító fél, a *condictio in-debiti* tényálladéka hiányos. Más- felől viszont méltánytalan és a forgalom biztonságát veszélyez- teti, ha a hitelező esetleg 32 évig bizonytalanságban van a tek- intetben, hogy egyebekben a szerződéses kötelezettségének ele-